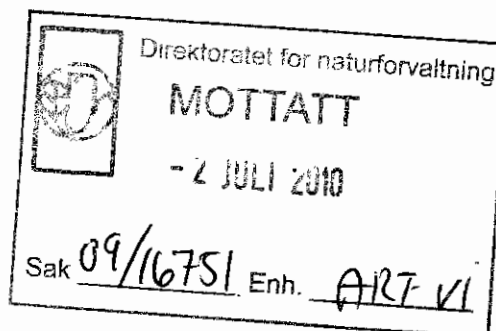

**DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT**

Halden Viltforening
Knegterød
1765 HALDEN

Deres ref

Vår ref
201000914-/TOA

Dato **30 JUN 2010**

Avgjørelse av klage på avslag om uttak av ulv i Dals Ed - Halden reviret

Miljøverndepartementet viser til klage fra Halden Viltforening datert 28. januar 2010. I tillegg står følgende lag og organisasjoner bak klagen: Arbeidernes jeger og fiskerforening i Halden, Halden & Omegn jeger og fiskerforening, Stangeskovenes jeger og fiskerforening, Idd Bondelag, Idd Skogeierlag og Østfold lokallag Folkeaksjonen ny rovviltpolitikk. Det klages på Direktoratet for naturforvaltnings avslag av 21. desember 2009 på søknad om uttak av ulv i Dals Ed – Halden reviret.

Saken er behandlet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 13, jf. §§ 1, 3 og 4.

Miljøverndepartementet opprettholder vedtaket om avslag på søknad om uttak av all ulv i Dals Ed-Halden reviret fattet av Direktoratet for naturforvaltning den 21. desember 2009. Vedtaket er i overensstemmelse med prinsippet om geografisk differensiert forvaltning og bestemmelsene i naturmangfoldloven og rovviltforskriften. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Halden Viltforening søkte 4. desember 2009 om skadefelling/lisensjakt på ulv i Dals Ed-Halden reviret. Den 21. desember 2009 avsto Direktoratet for naturforvaltning søknaden.

Postadresse

Kontoradresse

Telefon

Saksbehandler

postmottak@md.dep.no
www.miljo.no

22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Telefaks

Tommy Andersen

Vedtaket ble påklaget av Halden Viltforening (heretter kalt klager) i brev datert 28. januar 2010. Klager fikk etter avtale med Direktoratet for naturforvaltning forlenget klagefrist til 1. februar 2010.

Direktoratet for naturforvaltning har vurdert klagen, og kan ikke se at klager har anførsler eller ny informasjon i sin klage som tilsier at vedtaket av 21. desember 2009 bør endres. Direktoratet for naturforvaltning opprettholder sitt vedtak, og saken ble oversendt Miljøverndepartementet for endelig avgjørelse ved brev av 1. mars 2010.

Klagers anførsler

I søknaden argumenterte klager med forhold vedrørende *byrdefordelingsprinsippet, politisk dreining, genetikk, skadeomfang* og *snøforhold*. I klagen anføres følgende:

Anførsel 1 – Skadeomfang

Klager viser til at svenske myndigheter har lagt seg på en linje der 3 ulvedrepte hunder i et ulverevir åpner for muligheten for uttak av problemindivider. Skadeomfanget i dette reviret er allerede mye høyere enn dette, og potensialet for nye skader i 2010 er svært stort.

Anførsel 2 – Ulvebestanden

I følge Høgskolen i Hedmark er det overveiende sannsynlig at det i Norge er tre helnorske ulveflokker med yngling i 2009, og ikke to som Direktoratet for naturforvaltning legger til grunn for sitt avslag. I tillegg er det dokumentert at Dals Ed-søndre, en grenseflokk, har deler av sitt revir i Halden kommune. Klager mener dette betyr at potensialet for skade på jakthunder i Halden området er vesentlig større enn det Direktoratet for naturforvaltning legger til grunn i sitt avslag.

Direktoratet for naturforvaltnings vurdering

Anførsel 1 – Skadeomfang

Direktoratet viser til kommentarene om skadepotensialet innenfor Dals Ed – Halden reviret som er beskrevet i direktoratets vedtak av 21. desember 2009. Etter direktoratets vurdering ligger det ikke ny informasjon i klagen som endrer disse vurderingene. Når det gjelder henvisningen til svenske myndigheters praktisering av uttak av problemindivider, skriver direktoratet at denne ikke har direkte innvirkning på avgjørelsen i denne saken. Videre vises det til at det i Sverige, som i Norge, er slik at hver sak vurderes for seg og at det er en samlet vurdering som ligger til grunn for vedtak om felling eller avslag på søknad om felling. Det er altså ikke regulert i lagstiftningen (Sverige) eller naturmangfoldloven (Norge) hvilket konkret skadeomfang som gir fellingstillatelse.

Anførsel 2 – Ulvebestanden

Direktoratet viser til at Høgskolen i Hedmark presenterte en foreløpig rapport om ulv i Norge vinteren 2009-2010 den 19. februar 2010. Totalt er det registrert 47 – 57 ulver på

snø i Norge pr. 19. februar 2010, hvorav 31 -37 med helnorsk tilhold og 16 -20 med tilhold på begge sider av riksgrensen. Foreløpige konklusjoner tyder på at det er tre helnorske flokker med yngling i 2009 (Osdalen, Kynna og Linnekleppen). Dette er ny kunnskap som ikke var kjent for direktoratet når søknaden ble avslått den 21. desember 2009. Direktoratet påpeker imidlertid at dette ikke endrer det faktum at bestandsmålet ikke er nådd, eller at skadeområdet er innenfor det fastsatte forvaltningsområdet for ynglende ulv.

Miljøverndepartementets vurdering

Saken er behandlet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 13, jf. §§ 1, 3 og 4.

Departementet har i sin vurdering også lagt til grunn som retningslinje prinsippet i naturmangfoldloven § 8 om at kunnskapsgrunnlaget skal være best mulig, jf. loven § 7 (§§ 9-12 anses som mindre relevante i saken).

Naturmangfoldloven § 18 første ledd b slår fast at det kan tillates uttak av vilt for å avverge skade på bl.a. husdyr og tamrein. Det er et vilkår at slik felling ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. § 18 annet ledd. Begrepet "husdyr" i § 18 første ledd b omfatter bl.a. jakthund.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Videre skal forvaltningen være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder.

I rovviltforskriften § 13 første ledd om direktoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt står følgende:

Direktoratet for naturforvaltning kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6.

Anførsel 1 – Skadeomfang

Departementet viser til at ulv i utgangspunktet er en totalfredet art i Norge, men at uttak kan tillates etter unntaksbestemmelsene i naturmangfoldloven § 18. Vedtak om slikt uttak kan imidlertid kun treffes dersom det ikke er skadelig for bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Departementets merknader om bestandsvurderinger fremgår under punkt 2.

Direktoratet for naturforvaltning har i sitt vedtak av 21. desember 2009 redegjort for påviste skader og skadepotensial innenfor Dals Ed-Halden reviret, og anser at det ikke foreligger skade eller fare for skade på jakthunder av et slikt omfang at det gir grunnlag for felling av ulv. Direktoratet har lagt til grunn at skadeområdet er innenfor det fastsatte forvaltningsområdet for ynglende ulv, og påpekt at forebyggende tiltak skal vektlegges. Departementet viser til at arealdifferensiering er et av hovedvirkemidlene i den norske rovviltforvaltningen, jf. rovviltforskriften §§ 1 og 6. Spørsmålet om det finnes en annen tilfredsstillende løsning må bl.a. vurderes opp mot den geografisk differensierte forvaltningen. Dette innebærer at beitenæring og andre utmarksinteresser som jaktutøvelse skal tilpasses med utgangspunkt i forekomsten av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv.

Direktoratet skriver at tilstedeværelse av ulv i et område kan føre til endringer i utøvelsen av visse jaktformer med løs hund, og at vedtak om uttak av ulv bare kan treffes hvis formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. naturmangfoldloven § 18 annet ledd. Departementet er enig i denne vurderingen, og konstaterer at jakt med løs hund innenfor et ulverevir vil innebære en viss risiko for skader på hund. Slike skader kan etter departementets oppfatning i stor grad forebygges ved å unngå bruk av løs hund i kjente ulverevir. Etter departementets oppfatning ville en praksis med uttak av familiegrupper av ulv som følge av at det slippes jakthunder innenfor kjente ulverevir, ikke være forenlig med målet om å ha en etablert ynglende ulvebestand i Norge. Innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv må andre utmarksinteresser tilpasses forekomsten av ulv. Etter en helhetsvurdering mener departementet at skadene på hund i området ikke gir grunnlag for felling av ulv i Dals Ed-Halden reviret.

Departementet vil også vise til forarbeidene til naturmangfoldloven (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)s. 388) hvor blant annet følgende fremgår om § 18:

Bestemmelsen viderefører viltloven §§ 12, 13, 14 og 14a, men er utvidet til også å gjelde lakse- og innlandsfisk. Viltlovens forarbeider og praksis etter viltloven vil derfor fortsatt ha betydning for forståelsen av § 18.

Det er på det rene at det etter den tidligere viltloven var en svært snever adgang til uttak av vilt pga. hensynet til *hund*. Dette tilsier en streng vurdering også etter naturmangfoldloven § 18.

Når det gjelder klagers henvisning til svenske myndigheters praksis for skadefelling av ulv vil departementet vise til direktoratets merknader hvor det fremgår at hver sak vurderes for seg og at det er en samlet vurdering som ligger til grunn for vedtak. Hvilket skadeomfang som kan utløse felling vil altså kunne variere fra sak til sak.

Anførsel 2 – Ulvebestanden

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* fastsatte Stortinget det nasjonale bestandsmålet for ulv til 3 helnorske årlige ynglinger innenfor det nærmere avgrensede forvaltningsområdet for ynglende ulv, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Klager har i sin søknad av 4. desember 2009 anført en forventning om at direktoratet allerede nå legger Regjeringens føringer i Soria Moria II til grunn for behandlingen av søknaden. Departementet bekrefter at bestandsmålet for ulv skal vurderes på nytt og Stortinget inviteres til nytt forlik innen utgangen av 2010. Det presiseres imidlertid at inntil nytt bestandsmål er fastsatt skal bestandsmålet fra rovviltforliket i 2004 legges til grunn i forvaltningen.

Bestandsstatus for vinteren 2008/2009 viser at det ble registrert 3 helnorske ynglinger (Osdalen, Julussa og Kynna) i 2008, hvorav én (Osdalen) utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv. Departementet konstaterer at bestandsmålet ikke ble nådd i 2008. Så langt er det dokumentert to helnorske valpekull av ulv i 2009, hvorav én innenfor (Kynna) og én utenfor (Osdalen) forvaltningsområdet for ynglende ulv. I tillegg er det registrert en ny familiegruppe i Østfold (Linnekleppen), og sannsynligheten er stor for at dette er et helnorsk revir. Status om revirets utstrekning og antall dyr er imidlertid ikke endelig kartlagt. Forutsatt at ikke ytterligere familiegrupper blir registrert vil bestandsmålet ikke nås selv om endelig konklusjon fra Det nasjonale overvåkingsprogrammet viser at Linnekleppen-reviret er et helnorsk revir. Departementet konstaterer at foreløpig status ikke sannsynliggjør oppnåelse av bestandsmålet for ulv i 2009.

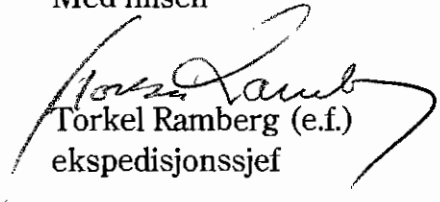
I sin søknad 4. desember 2009 anfører klager at felling av Dals Ed-Halden flokken vil bidra positivt genetisk til den skandinaviske ulvebestanden. Departementet bekrefter at den skandinaviske ulvebestanden er sterkt preget av innavl, og følgelig avhengig av jevnlig innvandring og etablering av finsk/russiske ulver for å sikre overlevelsen på lengre sikt. Det er imidlertid slik at den genetiske utfordringen skyldes en kombinasjon av at bestanden i dag er fåtallig og at den er grunnlagt på et i utgangspunktet fåtall individer. Følgelig vil ikke uttak av ulv bidra positivt til den genetiske situasjonen i den skandinaviske ulvebestanden så fremt ikke ulvene som felles blir erstattet av nye ulver med lavere innavlsnivå.

Konklusjon

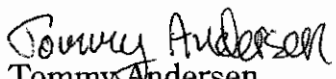
Miljøverndepartementet opprettholder vedtaket om avslag på søknad om uttak av all ulv i Dals Ed-Halden reviret fattet av Direktoratet for naturforvaltning den 21. desember 2009. Vedtaket er i overensstemmelse med prinsippet om

geografisk differensiert forvaltning og bestemmelsene i naturmangfoldloven og rovviltforskriften. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torkel Ramberg (e.f.)
ekspedisjonssjef

Tommy Andersen
rådgiver

Kopi:
Fylkesmannen i Østfold
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Rovviltnemnda i region 4
Direktoratet for naturforvaltning